

Izhaja enkrat
na mesec.Cena:
za vse leto 25.— D.
za pol leta 12.50 D.
Posamezna številka
stane 2 D.Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo in upravnštvo:Ljubljana,
Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRRTNIK

Izhaja enkrat
na mesec.

Cena inseratom:

Pri enkratni obavi

 $\frac{1}{1}$ strani 240.— Din. $\frac{1}{2}$ strani 120.— Din. $\frac{1}{4}$ strani 60.— Din. $\frac{1}{8}$ strani 40.— Din. $\frac{1}{16}$ strani 20.— Din.

Brez legitimacije.

Pred tedni je odšla v Belgrad deputacija takoimenovanih gospodarskih krogov, ki je bila tudi sprejeta od ministrskega predsednika gen. Živkoviča. Po svojem povratku iz Belgrada so člani deputacije sporočili javnosti, kaj je bil namen in uspeh njih potovanja. Tako smo izvedeli, da so tvorili deputacijo gospodje: Krejči, ravnatelj tovarne za dušik v Rušah, inž. Milan Šuklje kot tajnik Zveze industrijcev, Kavčič kot zastopnik trgovcev, Rebek kot zastopnik obrtnikov in Frelj kot predsednik Društva hišnih posestnikov. Deputacija je tudi izročila g. min. predsedniku posebno spomenico, ki jo je objavilo »Jutro«. Iz te spomenice smo izvedeli, da so gospodje zahtevali, da bodo v občinsko upravo mesta Ljubljane imenovani tudi zastopniki gospodarskih slojev, da se revidira socialna zakonodaja, da se odpravi splošna in enaka volilna pravica in uvede pluralna ter da se postavi komisarijema ljubljanske in mariborske oblasti sosvet, v katerem bi imeli zastopniki trgovine, obrta in industrije in delavcev po enega, kmetje pa dva člana.

Z ozirom na to spomenico se je razvila v slovenskem in deloma tudi v zagrebškem časopisju precej ostra polemika, v kateri pa niso gospodarski krogi pokazali posebne sile. Ker pa je ta polemika obravnavala tudi stvari načelne važnosti in ker smatramo, da imamo obrtniki v gospodarskih zadevah tudi nekaj besede, zato par besedi o sestavi ljubljanske deputacije, o njenih zahtevah in predlogih ter o posledicah tega nastopa.

Predvsem moramo poudariti, da nas le veseli, če se produktivni sloji malo bolj zanimajo za javno življenje, kakor so se do danes. Nadalje moramo reči, da smo že mi z zadoščenjem pozdravili, da hoče sedanja vlada posvetiti gospodarskim vprašanjem posebno pozornost in je zato tudi umestno in pametno, da go-

spodarski sloji razložijo na merodajnem mestu svoje potrebe in zahteve. Zato pravimo, da je čisto v redu, če je odšla v Belgrad deputacija slovenskih gospodarskih slojev, da pa ni bila ista žal tudi prav sestavljena.

Volitve v Zbornico za TOI. so nedvomno dokazale, da ima pravico govoriti v imenu slovenskih obrtnikov samo jugoslovanska obrtna zveza. Zakaj njeni kandidati so zmagali pri volitvah in dobili za 7000 glasov več, kakor pa kandidati one skupine, ki hoče danes nastopati kot edina zastopnica obrtnikov. 12.000 : 5000, tako je bilo razmerje volitev v Zbornico za TOI in to razmerje jasno pove, da je legitim in pravi zastopnik obrtnikov samo bivša Jugoslov. obrtna zveza, ki je dobila teh 12.000 glasov.

Ko to konstatiramo, pa seveda ne rečemo, da druge obrtniške organizacije ne bi smele zastopati obrtniških interesov, nasprotno smo mi vedno veseli in zadovoljni, da tudi druge organizacije delajo za dobro obrtnika. Toda govoriti smejo le v svojem imenu, ne pa v imenu vseh obrtnikov, ker od drugih niso prejeli nobenega pooblastila, da bi jih zastopali.

Če pa hočejo govoriti in zastopati v imenu vsega obrtništva, potem se morajo najprej obrtniti na vse obrtniške organizacije, zlasti pa na največjo, če je ta sploh pripravljena dati jim tako pooblastilo. Dogovoriti pa se morajo tudi glede predmeta samega, da vse obrtništvo izjavi, kaj je njegova zahteva in kaj ni.

Člani ljubljanske deputacije se pa na vse to niso ozirali in se niso niti dogovarjali z najmočnejšo obrtniško organizacijo glede sestave legitimacije niti glede predmeta samega. Na svojo roko so vse storili, zato pa so tudi zastopali le sebe, ne pa obrtništva. To moramo javno poudariti, ker je že celo zagreb-

ški list nekaj žongliral in »okol metal« s številko 40.000. Toliko je sicer res volivcev v Zbornico za TOI, toda nobenega dvoma ni, da bi teh 40.000 izvolilo čisto drugo delegacijo in določilo čisto druge zahteve, kakor pa je bila ljubljanska deputacija in njene zahteve.

Brez legitimacije so bili gospodje in to moramo najprej poudariti.

Drugič pa je treba poudariti, da so bile tudi zahteve gospodov napačne.

Tudi mi zahtevamo reformo socialne zakonodaje, ker smatramo, da so njeni upravni stroški previsoki. Nikakor pa nismo za odpravo socialnih institucij, temveč nasprotno zahtevamo, da ima od njih nekaj tudi obrtnik. Proti temu smo, da obrtnik samo plačuje, sam pa nima nič od tega. Zato hočemo, da bo socialne pomoči deležen tudi obrtnik. Treba samo pogledati v revne hiše in hiralnice, pa bo vsak moral priznati, da je naša zahteva upravičena.

Enako mi ne moremo odobravati napadov na bivše oblastne odbore. Obrtno pospeševalni urad in obrtni muzej bosta uresničena le s pomočjo oblasti. Samo ljubljanska oblast je določila v letošnjem proračunu za trgovstvo in obrt nad 2 milijona, za 1.200.000 več ko lani. Ali tega gospodje od ljubljanske deputacije ne vedo?

Že celo pa moramo odklanjati zahtevo po odpravi splošne in enake volilne pravice. Obrtniki nismo nobeni reakcionarci, še manj pa se bojimo ljudskega mnjenja, ker vemo, da smo del ljudstva, ki je naša opora. Smo za napredek in razvoj in ta je mogoč le v zdravi demokraciji.

Iz vseh teh vzrokov pa moramo reči, da je bila deputacija ljubljanskih gospodarskih krogov brez prave legitimacije in da je vrhu tega nastopila z zahtevami, ki jih večina obrtništva ali odklanja ali pa sprejema le v spremenjeni obliki.

Na konec samo še skromno pripombo: Če so gospodje hoteli nastopiti

v imenu vseh pridobitnih stanov, potem je bila njih dolžnost, da se obrnejo tudi na najmočnejšo obrtniško organizacijo in da v **sporazumu** z njo določijo delegate in pa ves program obrtniških zahtev. Le tako postopanje bi moglo privedi do polnega uspeha, le tako postopanje pa je bilo tudi taktno. Ker pa se to ni zgodilo, je moral priti neuspeh in popolen poraz v časopisni polemiki.

Ni pa tudi bilo prav, da ni deputacija obiskala edinega slovenskega ministra, **dr. Korošca**, ki je še vedno dokazal, da zna ceniti obrtnika in podpirati njegove težnje.

Če so hoteli gospodje zastopati obrtnika, potem so ga morali pravilno in na koristen način, da bi bil tu uspeh. Če pa tega niso hoteli ali znali, bi raje vse opustili in bilo bi boljše za slovensko gospodarstvo ko tudi za člane deputacije same.

Deputacija slovenskih obrtnikov pri železniškemu in trgovinskem ministrstvu.

Deputacija slovenskih obrtnikov pod vodstvom podpredsednika Zbornice TOI g. Ivana Ogrina se je zglasila dne 28. februarja pri ministru za trgovino in industrijo g. dr. Mažuraniču, dne 1. marca pa pri prometnem ministru g. dr. Korošcu v Beogradu ter jima izrazila želje slovenskega obrtništva glede perečih obrtniških vprašanj. Pri tej priliki je g. Ivan Ogrin kot predstavnik Zbornice TOI izročil obema ministroma spomenico, ki je vsebovala sledeče zahteve:

1. Predpisi enotnega obrtnega zakona morajo odgovarjati zahtevam strokovnega napredka tako, da bodo pomenili za vse pokrajine izboljšanje in ne preokret na slabše.

2. Uvesti je za obrtniške stroke, ki zahtevajo posebno ročnost in za trgovske obrte dokaz usposobljenosti.

3. Obrte, na katerih izvrševanju so interesirani tudi drugi ministrski resori, je okvirno urediti z obrtnim zakonom, pravilnike pa naj izdela ministrstvo za trgovino in industrijo v sporazumu s prizadetimi resori. To naj velja na pr. za stavbne obrte, za gostilničarje, zobotehnike, lekarnarje, drogiste in carinske posrednike.

4. Učno in službeno razmerje obrtnega in trgovskega pomožnega osebja je urediti z obrtnim zakonom in prav tako tudi vsa vprašanja, ki se tičejo izvrševanja obrta, n. pr. čas odpiranja in zapiranja obratovalnic.

5. Za gospodarske in pridobitne zadruge, ki izvršujejo kak obrt ali trgovino, morajo veljati obrtni predpisi, četudi so omejene na člane.

6. Vprašanje zbornice za trgovino, obrt in industrijo je urediti s posebnim zakonom. Obdržati je sistem skupnih zbornic, če ne obligatornih, pa fakultativnih.

Član deputacije g. Fran Ravnihar je imenom stavbnega obrtništva opozarjal na inženjerski načrt naredbe o stavbnih obrtih, ki ga namerava uveljaviti gradbeno ministrstvo in ki je za naše razmere nesprejemljiv. Prosil je ministra, da ta načrt odkloni in da se stavbni obrti uredi v obrtnem zakonu po predlogih stavbnega obrtništva.

G. Ogrin je opozoril ministra dr. Korošca, da Slovenija kljub predpisom in obljubi še ni dobila podružnice Državne obrtne banke in ga prosil, da zastavi ves svoj vpliv, da slovensko obrtništvo dobi to podružnico. Končno je prosil ministra, da se slovenskemu strokovnemu šolstvu posveča večjo pažnjo in da se iz bodočega proračuna dajo slovenskim obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam podpore, ki bodo odgovarjale pravičnemu razmerju in specialnim potrebam Slovenije.

Oba gospoda ministra sta posvetila zahtevam slovenskega obrtništva največjo pozornost ter obljubila, da bosta storila, kar bo v njihovih močeh, da se bo tem zahtevam pravično ustreglo.

Državne dobave.

Morda sploh ni vprašanja, kjer je zlasti obrtnik doživel toliko razočaranj, kakor pri državnih dobavah. Kakšne silne napake so se vse godile pod prejšnjimi vladami! Zlasti pa so povzročile veliko škodo tri, skoraj že uzakonjene napake.

Prva je izhajala iz strankarstva. Državne dobave so postale že čisto vir strankarskih dohodkov. Dobavo je dobil samo tisti, ki je bil po volji vladajoči stranki in še ta je moral plačati stranki posebno nagrado, da je to nabavo dobil. Solidni obrtniki pa takih nagrad ne dajejo, ker smatrajo take nagrade za navadno podkupnino in korupcijo. Pač pa daje silno rad take nagrade tisti, ki ve, da je njegovo delo nesolidno, ker ta mora oddati svoje blago le, če je prejemnik zatisnil eno oko. Ali ni potem čudo, če so bila nekatera državna dela tako slabo izvršena, da so se n. pr. podrli celi naspipi in bile cele železniške proge neuporabne?

Druga silna napaka je bila, da je ostala država dobaviteljem dolžna. Zlasti v prejšnjih časih se je to skoraj redno dogajalo in baš takrat so bile obresti najvišje. Niso bili redki slučajji, da je bila država dolžna nekaterim podjetnikom tudi več desetih milijonov, podjetniki pa so morali potem najeti posojilo in plačevati zanj 20 in še več odstotkov obresti. Posledica tega je bila, da so imeli silno izgubo in da bi bili na boljšem, če sploh ne bi nikdar nobene stvari dobavili državi.

Tretja velika napaka pa je bila v načinu razpisa in oddaje dobav. Prav nič se ni oziralo na lastno gospodarstvo in ne na čas, v katerem naj bi se dobave vršile. In potem vse delo komisij, ki so

prevzemale dobave. Nikdar ni človek s sigurnostjo vedel, ali bo blago ugajalo ali ne. Vedno so našli kake nove nedostatke, ki pa so po navadi kaj hitro izginili, če je dobavitelj malo »pomagal«.

Zato so se obrtniki naravnost oddahnili, ko je prišel 6. januar. Na mah je padla prva napaka in strankarstvo ni več vplivalo na dobave. Ali tudi druga je izginila in to že po zaslugi vlade dr. Korošca, ki je začela z likvidacijo letečih dolgov. Dobili so tako celo uradniki svoje razlike, kar so tudi obrtniki zelo prijetno občutili, ker so razlike izbrisale marsikateri uradniški dolg pri obrtnikih.

Po vseh teh uspehih upajo obrtniki z upravičenjem, da bo nova vlada odpravila tudi tretjo napako in da bodo državne dobave postale zdrav regulativ za napredek vsega našega gospodarstva.

Predvsem upamo, da bo obveljalo načelo, da morajo vse **državne dobave dobiti le domače tvrdke**. Tudi v slučaju, če bi bile domače tvrdke nekaj dražje, bi morale vendarle imeti prednost. Kajti denar, ki ga dobe domači dobavitelji, **ostane doma**, pride zopet med ljudi in tako množi narodno premoženje. Če pa dobi dobavo tujec, je naše premoženje vedno manjše, najmanj pa za njegov čisti dobiček. Že iz tega denarnega vzroka bi morali vse dobave dobiti domači ljudje.

Je pa tu še drug važen razlog. Domači dobavitelj ostane vedno v državi in njega je mogoče vedno prijeti, zato pa je tudi interesiran na tem, da dobavlja dobro blago in dobro delo. Pri tujcu je stvar čisto druga. On gre z dobičkom v tujino in kaj se zgodi potem z njegovo dobavo, ali je ta slaba ali dobra, to njega ne briga, ker na tuji državi tudi nima

nobenega interesa. On ima svoj dobiček in konec!

Država pa mora oddajati svoje dobave predvsem in skoraj edino le domačinom tudi vsled tega, ker je tujec kapitalno močnejši, ki more dobavljati tudi pod ceno, da ubije konkurenčno sposobnost našega podjetnika in tako potem čisto zavlada nad našim trgom. In ko to doseže, tedaj zviša tudi ceno in v kratkem je dobil vse nazaj, kar je preje računal prenizko in še nekaj več.

Zlasti pa je treba, da država s svojimi nabavami naravnost regulira vso našo produkcijo in zlasti konjunkturo. Ne gre, da razpisuje država dobave v času, ko je sezona na višku. Kadar je mrtva sezona, tedaj naj priskoči država s svojimi dobavami na pomoč, da bodo obrati tekli vse leto.

Razpis državnih dobav se mora nadalje vršiti tako, da avtomatično sili podjetnike in obrtnike k izpopolnitvi svojih obratov. Seveda morajo dobiti podjetniki tudi gotovost, da jim je za več let redno delo zasigurano, ker drugače se jim investicije ne izplačajo. Prvi cilj države pri njenih dobavah mora biti, da doseže polagoma, da se bodo vse državne potrebščine izdelovale doma. Naša vojna mornarica že postopa v tem smislu, zakaj ne bi tako delale tudi druge državne oblasti?

Vprašanje državnih dobav nikakor ni samo vprašanje osebnega zaslužka za obrtnika in podjetnika, temveč je vprašanje vsega našega napredka in zato je prvovrstno državno vprašanje. S tega stališča je to vprašanje tudi presojati in trdno smo uverjeni, da ga nova vlada tako tudi že presoja.

Obrtniki in tujski promet.

Odveč je govoriti, kako velikega pomena je tujski promet za narodno gospodarstvo. Povdarili bi samo eno stvar. Vsak tujec, ki pride v deželo, pusti v deželi tudi nekaj denarja. Ta denar pomeni povečanje narodnega premoženja in s tem povečanje obratnega kapitala, ki ga ima narod. Najboljše pa je ta obratni kapital uporabljen, če se ga vложи v investicije za povečanje tujskega prometa, ker bo potem vsako leto večji in ker bo narodno premoženje s tem najbolj narastlo.

Zlasti obrtniki so interesirani na tem, da se dobiček iz tujskega prometa uporabi za nove investicije. Kajti večino teh investicij izvrši samo obrtnik. Pred začetkom tujske sezone je na vse to misliti in treba pričeti takoj z delom,

da bi že v tej sezoni imel tujec več udobnosti, da bi bil letos bolj zadovoljen in da bi bil zato drugo leto obisk še večji.

Predvsem pa je treba misliti na ustanovitev velike hotelske družbe. Če je dotok tujcev le količkaj večji, že primanjkuje prostora. Kjer pa ni prostora, tam ni udobnosti, tja ne bo tujcev, ker tudi najlepša pokrajina izgubi privlačnost, če pa je vse drugo neurejeno.

Imamo pa v Sloveniji tudi divne kraje, kamor sploh ne pride tujec, ker ni v kraju nobenega hotela. In vendar bi lahko bila vsa Slovenija dežela tujskega prometa in ne samo Gorenjska. Osnovna točka vsega napredka našega tujskega prometa je in ostane še dolgo časa nova hotelska družba. Seveda pa bi se vzporedno z delovanjem, oziroma ustanovitvijo hotelske družbe vršilo tudi drugo delo. V krajih, ki hočejo imeti dobiček od tujskega prometa, ne bi smelo biti gostilne in prenočišča, ki ne bi imelo moderno urejenega stranišča. Občine same bi morale skrbeti za izvedbo te najvažnejše zahteve. A tudi vsi drugi še obstoječi nedostatki bi se morali odpraviti, da bi bila tudi slovenska vas sama po sebi privlačnost za tujca.

Tako bi bili obvarovani tega, da bi bila prevelika razlika med modernim hotelom in njegovo okolico. Vse skupaj bi morala biti ena harmonična slika, vse bi moralo biti prežeto od ubranosti.

Da se vse te podobne izpopolnitve, ki jih zahteva tujski promet, izvrši, bi morala biti predvsem skrb posameznih

občin. Zlasti obrtniki, ki so člani občinskih uprav, bi morali gledati, da se vse to podrobno delo izvrši.

Vsi obrtniki kot celota, pa bi morali skrbeti za ustanovitev velike hotelske družbe; ki bi razpolagala z začetnim kapitalom od najmanj 50 milijonov Din. Mislimo, da je ustanovitev take družbe prav zelo mogoča. Ker je tujski promet tudi v največjo korist za državne finance, bi bila dosegljiva prav znatna pomoč od države. Tako bi mogla država prevzeti del delnic, nadalje pa bi z novimi davčnimi in drugimi olajšavami zasigurala rentabilnost nove družbe. Ob last in vse prizadete občine bi enako morale postati delničarke nove družbe. Samo iz javnih sredstev bi bilo mogoče dobiti velik del potrebnega kapitala. Banke, denarni zavodi, obrtniki in zasebniki, ki imajo od tujskega prometa direkten dobiček, pa bi v prvi vrsti skrbeli, da bi novo podjetje šlo in bilo na višini položaja.

Seveda bi bilo treba premagati tudi razne težave, ki pa bi bile z dobro voljo vse premagljive, ker je ustanovitev velike hotelske družbe nujno potrebna. Obrtniške organizacije pa naj dajo inicijativo za ustanovitev take družbe, da bo vsaj za prihodnjo sezono postala hotelska družba dejstvo.

Ne bo naš tujski promet nikdar na višku, če ne bomo tudi sami nekaj tvegali. Hotelska družba pa ni treba, da bi bila kak riziko, samo če se stvar prav zagrabi.

Vprašanje zbornic.

Ena glavnih nalog nove vlade je tudi ta, da izvede izenačenje zakonov v vsej državi. Vsled tega je prišlo na dnevni red tudi vprašanje zbornic, ker so te v državi različno organizirane. Belgrajske zbornice so mnjenja, da se naj zbornice ločijo in da naj imajo obrtniki svojo, trgovci svojo in industriji tudi svojo zbornico. Tako bi dobili obrtniško zbornico v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Osijeku, Splitu in Belgradu, centrala vseh teh zbornic pa bi bila v Belgradu. Vse kaže, da je to slednje tudi glavni vzrok, da je Belgrad za ločitev zbornic. Enako bi bilo tudi s trgovskimi in industrijskimi zbornicami.

Drugo naziranje pa je za skupne zbornice. Predvsem poudarjajo zagovorniki skupnih zbornic, da ima vsaka pokrajina svoje posebno gospodarstvo, vsled česar morajo tudi vsi gospodarski sloji imeti eno organizacijo. Posebno

važen za obrtnike pa je drug argument, ki ga navajajo zagovorniki ločenih zbornic. Pravijo namreč, da bi se v slučaju posebnih zbornic silno povišali upravni stroški, kar je tudi nesporno, in bi te zvišane stroške zlasti obrtniki le težko zmogli. Sedaj plačujejo veliko večino vseh zborničnih doklad industrijaleci in veletrgovci, ki te doklade tudi lahko plačujejo, potem pa bi morali obrtniki sami vzdrževati aparat svoje zbornice. Če bi hoteli, da bi bila ta dobra, potem bi morali tudi precej plačevati. Skoraj gotovo pa je, da bi bili ti stroški za obrtnike preveliki.

Iz tega se vidi, da je vprašanje organizacije zbornic za obrtnike največje važnosti in zato je potrebno, da ne bo to važno vprašanje rešeno v njihovo škodo. Skupen nastop z drugimi obrtniki, ki imajo isti interes ko slovenski, bi bil zato zelo priporočljiv.

Hrvatski predlog za zavarovanje obrtnikov.

Že v prejšnjih številkah smo javili, da je zavel v vrstah hrvatskega obrtništva nov duh in da so pričele hrvatske obrtniške organizacije živahno delovati. To oživiljenje zavesti med hrvatskimi obrtniki se kaže tudi v dnevnem tisku, kjer se vedno pogostejše oglašajo hrvatski obrtniki in opozarjajo na svoje glavne zahteve. Važno je za slovenske obrtnike, da tudi oni poznajo hrvatske zahteve, ker samo tako je mogoč enoten nastop vseh obrtnikov, ki je za uspeh nujno potreben. Zaradi tega objavljamo tudi članek tajnika medstrokovnega sveta Zveze hrvatskih obrtnikov, g. Anzelma Lesnika, ki piše v »Novostih« o nujni potrebi zavarovanja obrtnikov. G. Lesnik pravi:

Skrb države za socialno zavarovanje posameznih gospodarskih skupin se je dosedaj omejila samo na delavstvo. Zavarovanje delavcev je z zakonom izvedeno in delavcu so zasigurane dobrine, kakor jih ne poznajo niti mnogo večje države od naše. Zakonodajalec, ki je skrbel za zavarovanje delavcev, ni premislil, v kakšnem stanju da se nahaja naše gospodarstvo in je čisto prezrl, da se ima zavarovanje delavcev izvršiti na njih trošek, ne pa na račun delodajalcev.

Zato bi bilo potrebno, da bi zakonodajalec, če je že tako mislil na blagor delavstva, upošteval tudi to, da je v državi

nad 200.000 samostojnih obrtnikov, od katerih je gotovo 70 odstotkov

v istem socialnem položaju, ko delavski sloj.

Za socialno zavarovanje tega velikega števila obrtnikov pa ni s strani države prav nič storjeno, dočim pa morajo na drugi strani plačevati obrtniki dajatve in davščine, ki na vsak način pressegajo njih moč.

Ker pa je obrtniški stan po svojem številu in še bolj po svoji produktivni veljavi eden najvažnejših stebrov vsega gospodarstva v državi, je jasno, da je država nad vse interesirana na tem, da je obrtniški stan zdrav in obrtnik osiguran. Nova vlada, ki je že dokazala svoje razumevanje za dvig našega gospodarstva, bo gotovo tudi obrtnikom priskočila na pomoč. Ena najvažnejših obrtniških vprašanj pa je zavarovanje obrtništva za starost in onemoglost.

Da je treba tako zavarovanje izvesti, je že nesporna resnica, gre samo še za to,

v kakšni obliki naj se izvede.

Zveza hrvatskih obrtnikov je mnenja, da se izvede to zavarovanje s pomočjo popolnoma samostojne organizacije, toda na ta način, da bo vsak obrtnik prisiljen biti član te organizacije.

Zavarovanje bi se moralo izvesti za slučaj bolezni, onemoglosti in starosti in morali bi ga biti deležni tudi najbližji člani obrtniških rodbin.

Država ne bi pri tem nosila nobene materielne obveze, temveč bi vsi stroški tega zavarovanja padli na obrtnika samega.

Po mnenju obrtnikov bi se to zavarovanje najlažje izvedlo **potem obrtniških zbornic**. Ni pa s tem rečeno, da mora biti čisto tako, temveč bi mogle zavarovanje izvesti tudi svobodne obrtniške organizacije.

Glavni razlog za to zavarovanje je, ker 70 odstotkov obrtnikov ne more sebi za starost zasigurati zadostnih sredstev. Do tega spoznanja so prišli že v Nemčiji, Avstriji in Angliji, ki so za zavarovanje obrtnikov uvedle že toliko zakonitih ugodnosti, da je tam obrtniški stan zasiguran.

Brezpogojno, bo v doglednem času Zveze hrvatskih obrtnikov v vsej državi obravnavale to vprašanje in nato enotno nastopile, da merodajni krogi v državi sprejmejo te zahteve in da pride do zakona o obrtniškem zavarovanju, ki ne bo od države zahteval nobenih gmotnih žrtev.

Zato bi bilo nad vse želeli, da bi temu vprašanju posvetili vsi obrtniki svojo pažnjo in da se o tem vprašanju čim prej začne široka anketa, ki bi se je udeležili tudi zastopniki vlade.

Nadejamo se, da bo ta članek vzbudil zanimanje zainteresiranih činiteljev in da se bodo s tem vprašanjem bavile zlasti obrtniške zbornice.

To je stališče hrvatskih obrtnikov in sedaj je naloga slovenskih obrtnikov, da tudi oni povedo svoje mnenje in dosežejo potem sporazum s hrvatskimi in srbskimi obrtniki za enoten nastop.

Obrtnik mora biti zavarovan za bolezni, starost in onemoglost in zato vsi na delo, da bo to čim prej doseženo!

Obrtniška banka kraljevine SHS.

Iz poročila o poslovanju državne obrtne banke posnemamo:

Banka je v letu 1918. izdala posojil za 69,839.839 Din. Od vseh posojil je bilo domljivih le za 127.000, ki so se odpisale. Čisti dobiček banke znaša 1,235.555 proti 136.564 Din v letu 1927. Dobitek se je torej povečal za 80 odstotkov.

Dejansko je bilo kapitala 39 milijonov, in sicer 12 od države, 27 pa od delničarjev. V kratkem bo dala tudi razredna loterija 3 milijone. Vseh delničarjev je bilo 9496 s 373.696 delnicami.

Število obrtniških kreditnih zadrug je naraslo od 37 na 58.

Vseh dolžnikov je bilo v letu 1928. 12699 od 200.000 obrtnikov, kolikor jih je v vsej državi.

Poslovanje državne obrtne banke je torej bilo v preteklem letu zelo ugodno. Zato s tem večjo upravičenostjo pričakujemo, da dobi tudi Ljubljana kmalu podružnico Obrtne banke kraljevine SHS., kakor je določeno po pravilih banke.

Nemške reparacije in nova svetovna gospodarska politika.

Dočim se čisto pri nas vrši boj zaradi nad vse malenkostnih stvari, kakor n. pr. v Ljubljani zaradi divjih koštanjev v »Zvezdi«, pa pripravljajo veliki finančniki sveta čisto novo svetovno gospodarsko politiko, ki bo največje važnosti tudi za vse nas in zlasti za obrtnike. Posebno pa še za obrtnike, kar treba podčrtati, ker se le neznamen del obrtnikov tega zaveda. Tendencia nove svetovne politike je namreč ta, da kolikor bolj koncentrira ves kapital in s tem prevzame absolutno gospodujoč položaj v vsem svetovnem gospodarstvu. Naravna posledica tega mora biti, da bo obrtnik še bolj trpel od silne konkurence veletovarn in da mora obrtnik z vso silo povečati delo za lastne organizacije, da bo vsaj ves obrtniški stan kot ena celota konkurenčno zmožen.

Nova nova svetovna politika pa izhaja iz vprašanja nemških reparacij. Kakor znano je bilo določeno na konferenci v Spa, da plača Nemčija v vsem 132 milijard zlatih mark vojne odškodnine zaveznikom. Pozneje se je v Londonu določilo, kako naj Nemčija plačuje te reparacije. Izdelan je bil poseben načrt, takojimenovani Dawesov načrt, ki je razdelil nemške dajatve v tri vrste. Letos bi imela pričeti Nemčija plačevati višja odplačila, a Nemčija trdi,

da presega to njeno denarno moč. Zavezniki zahtevajo, da plača Nemčija letno 2500 milijonov zlatih mark, dočim ponujajo Nemci šele 1200, v zadnjem času pa 1500 mark. Jasno je, da so zavezniki interesirani na tem, da ostane Nemčija gospodarsko močna, da more sploh plačevati tako ogromne svote. Kajti če bi nemško gospodarstvo propadlo, potem tudi ne bi bilo nič vzeti.

Zato je bila sklicana v Pariz konferenca strokovnjakov, da na eni strani ugotovi, koliko Nemčija more plačati, a na drugi strani tudi pove, kje naj dobi Nemčija potrebna sredstva. Minil je teden za tednom, a o uspehu konference se ni izvedelo nič. Naenkrat pa je počila bomba in v svet je bil vržen senzacionalen predlog o ustanovitvi Mednarodne Clearinške banke, ki bi vodila vse izplačevanje nemških reparacij, obenem pa tudi zavezniških medvojnih dolgov.

Takoj je bilo jasno, da bi taka banka mahoma postala gospodar na denarnem trgu, ker bi razpolagala s tako ogromnimi svotami, kakor niti ena banka na svetu. Bila bi to prava banka vseh bank, ki bi naravnost diktirala, kak tečaj naj imajo posamezne valute in ki bi tudi določevala vse investicije.

Zato je bilo predlagano, da naj stopijo v to velebanko tudi vse velike emisijske banke (banke, ki imajo pravico izdajati denar), da bi tako obvarovale svojo valuto. Poleg tega pa bi vstopile v novo banko tudi zastopniki upnikov in dolžnikov in bi banko upravljal odbor deveterice, v katerem bi bili trije Amerikanci, dva Angleži, dva Nemci, en Francoz in en Italijan. Predsednik banke pa bi bil Amerikaneec, njen faktičen gospodar pa ameriški milijarder Morgan.

Med drugim je bilo tudi namenovano, da uvede nova banka enoten denar na vsem svetu. Predvsem pa bi nova banka kontrolirala vse svetovno gospodarstvo in odbor deveterice bi predstavljal dejansko svetovno vlado.

Ta neverjetna moč banke pa je povzročila, da se je pojavil precejšen odpor proti banki in zlasti Francozi niso nad novim predlogom nič kaj navdušeni. Zato bo načrt o svetovni banki še močno spremenjen, prej ali slej pa bo vseeno prišlo do uresničenja tega načrta, čeprav v spremenjeni obliki. Na vsak način pa se bo izvršila velika koncentracija svetovnega kapitala in ta proces se vrši že dolgo. Zato morajo vsi zavedni obrtniki računati s temi dejstvi in pravočasno poskrbeti, da bodo tudi oni kos novemu položaju. Vse sile obrtnikov treba združiti, da se dobi tako

močno gospodarsko enoto, ki bo nekaj pomenila in mogla ščititi obrtniške interese, da jih veletovarne ne bodo čisto odrinile.

To je potrebno tudi iz stvarnih in splošnih ozirov, ker je brez organizacije vseh obrtnikov vsako solidno delo nemogoče.

Napisali smo te vrste, da opozorimo naše obrtnike na velevažne svetovne dogodke, ki bodo posegli v življenje vsakega poedinca. Danes je še mogoče doseči, da ne bo to poseganje nevarno in škodljivo, če pa bodo obrtniki prezrli svojo dolžnost in ne posvetili vse svoje sile organizaciji, potem je izguba neizogibna.

Pripravljajo se veliki dogodki in treba je, da je tudi slovenski obrtnik na nje pripravljen in zato smo si dovolili ta kratek pogled na svetovno gospodarsko politiko. In prepričani smo, da smo s tem obrtnikom ustregli.

Statistika naše trgovine, obrti in industrije.

Centrala industrijskih korporacij je izdelala v zvezi z drugimi gospodarskimi organizacijami statistiko o naših podjetjih. Statistika se nanaša na ozemlje vse države.

Po teh podatkih je v državi 286.805 trgovskih, obrtniških in industrijskih podjetij. Od teh je obrtniških 184.156, trgovskih 98.618 in industrijskih 4031.

Po ozemlju posameznih zbornic pa je statistika sledeča:

Beograd ima: 20.000 trgovin in 675 industrij. Skoplje 10.000 trgovin in 80 industrij. Beograd in Skoplje imata skupno 60.000 obrtnih podjetij.

Zagreb: 13.149 trgovin, 21.137 obrtov in 762 industrij.

Osijek: 3900 trgovin, 33.245 obrtov in 264 industrij.

Ljubljana: 11.835 trgovin, 26.556 obrtov in 468 industrij.

Novi Sad: 2795 trgovin, 9025 obrtov in 468 industrij.

Veliki Bečkerek: 4825 trgovin, 11.096 obrtov, 283 industrij.

Sarajevo: 21.661 trgovin, 33.245 obrtov in 478 industrij.

Split: 7424 trgovin, 5393 obrtov in 264 industrij.

Dubrovnik: 2239 trgovin, 2494 obrtov in 5 industrij.

Racionalizacija v obrtu.

(Konec.)

Posebno važno je tudi, da ima obrtnik natančen in stalen pregled o stanju svojega podjetja. Pri tem nam ukazuje gospodarski duh, da mora tudi mali obrtnik izvrševati vsaj neobhodno potrebna pisnena dela. To velja predvsem za vsa naročila, za vse dohodke in izdatke. Vsa potrdila, ki so pravno važna, je treba na varnem mestu dali časa shraniti. Le na tej podlagi zamore obrtnik pravilno kalkulirati.

Koncentracija (zveza industrijskih podjetij), ki igra v industriji tako važno vlogo, je tudi za obrt mogoča: mi mislimo tukaj na stare, dobro znane pridobitne in gospodarske zadrage, ki pridejo v poštev za racionalno nakupovanje surovin, za racionalno prodajo izdelkov in dalje na produktivne zadrage, ki so enoten veleobrat članov. Ta organizirana, a **svobodna samopomoč** obrta je racionalizacija v najboljšem pomenu besede in nujno potrebno je, da to samopomoč vsi za obrt v poštev prihajajoči faktorji kar najbolj pospešujejo. Pomanjkanje uvidevnosti o vrednosti zadrug, pomanjkanje duha skupnosti in večkrat nastavitve nesposobnega, oziroma nepoštenega in nesocialno mislečega poslovođa, so ovire, ki stoje na poti krepkejšemu in uspešnejšemu razvoju združništva v vseh državah.

Da pa pridejo vsa pravila racionalizacije do veljave, je potrebno predvsem: Složno sodelovanje vseh v obratu delujočih oseb, to je zahteva, ki velja v isti meri za velike kakor tudi za najmanjše obrate. Zato je tudi potrebno, da vlada dobro razmerje med delodajalci in delojemalci, da ni pri delu nič prisiljenega, nič, kar bi motilo složnost. To je zlasti pri malih obratih važno, kjer je delodajalec dan za dnem v neposredni zvezi z delojemalci.

Racionalizacija je v našem obrtu zelo potrebna in vse obrtniške organizacije se bodo morale pečati s tem vprašanjem, kajti obrt je za nas Slovence prav posebnega pomena. Z racionalizacijo, to je s smotrenim delom, pa se bo naše obrtništvo še bolj visoko dvignilo in si pridobilo še večji ugled.

Koce.

Razširjajte ,OBRtnika'!

Znameniti možje - obrtniki.

Benjamin Franklin — črkostavec in diplomat.

Benjamin Franklin je bil v mladosti najprej zaposlen v mali trgovini svojega očeta, ki je prodajal milo; pozneje se je izučil za črkostavca in knjigoveza. V Filadelfiji je ustanovil s pomočjo svojih prijateljev lastno tiskarno; podjetje mu je dobro uspevalo, posebno, ko je začel trgovati še s papirjem. Zaradi svoje poštenosti, delavnosti in vztrajnosti si je pridobil med svojimi sodržavljani velik ugled. Ob prostem času se je Franklin posvetil študiju znanstvenih knjig, posebno se je zanimal za elektriko in imel je uspeh, kajti on — obrtnik je iznašel strelovod.

Franklin je kot človek posedoval prav posebne vrline. Ustvaril si je svoj sistem življenske modrosti; bil je neprekosljiv v umetnosti, kako je treba razlagati nauk o morali. Ta nauk je učil dolžnosti prijateljstva, uporabo časa, srečo, ki jo občuti dobrodelnost, združitev svojega blagostanja s splošnim in delavnost, ki edina daje sadove.

Ko je priklopila nezadovoljnost ameriških kolonij proti Angliji do vrhunca, se je napotil v London, kjer je neustraheno in odkrito ter vneto govoril za svojo domovino. Ker je bilo nevarno, da ga v Londonu zaprejo, se je vrnil v Filadelfijo, kjer se je ravno zbral kongres. Franklin je od sedaj vneto deloval za neodvisnost »Združenih držav«. Da bi dobil vojaško in finančno podporo v Evropi, se je napotil leta 1776. v Pariz.

Tu je v začetku naskrivaj vodil pogajanja, ko pa je Ludvik XVI. priznal neodvisnost Severne Amerike, je bil Franklin imenovan za upolnomočenega ministra na Verzajskem dvoru, kjer je bil zaradi svoje poštenosti in modrosti splošno spoštovan. Zato se mu je posrečilo, da je pridobil Francijo za sebe in sicer v toliki meri, da je dobil tudi čete, katerim je poveljeval znani patriot, plemeniti La Fayette. Prinesel je tudi potreben denar in 7 let pozneje je kot zastopnik »Združenih držav« podpisal v Parizu preliminarni mir. V njegovi domovini, Ameriki, je vse tekmovalo, kako najbolje dokazati svojo zahvalnost in spoštovanje priprostemu in častitljivemu starčku, ki je brez prenehanja delal za blagor svojih rojakov. Umrl je v starosti 78 let kot predsednik pensilvanskega kongresa.

S polno pravico je posvečen Franklinu nesmrtni izrek: »Eripuit coelo fulmen, sceptrumque tyrannis.« (Iztrgal je nebu blisk in žezlo tiranom).

Za nagrobni spomenik si je Franklin sam določil naslednji napis: »**Tukaj počiva telo Benamina Franklina, črkostavca in knjigoveza, kakor platnice stare knjige, iz katerih je bila vzeta vsebina in ki so oropane napisa in pozlačenih robov — hrana črvov; toda delo samo ne bo izgubljeno, ampak izšlo bo nekoč v novi, lepši izdaji, pregledano in izboljšano od Stvarnika.**«

dela, ki se izvršujejo s stroji in v mrzlem stanju.

Predmeti, ki so navedeni v pritožbi, se sicer izdelujejo v toplem stanju in spadajo torej v kovaška dela. Ker se pa ti predmeti uporabljajo pri stavbah, jih po utrjenih običajih prevzemajo stavbni ključavničarji, ki imajo za ta dela tudi opremljene svoje delavnice. Tudi praksa iz preteklosti je dovoljevala taka dela ključavničarjem. Iz vseh teh vzrokov je veliki župan ovadbo proti ključavničarskemu mojstru zavrnil.

Visoka šola za rokodelstvo.

Berlin dobi v kratkem novo visoko šolo in sicer visoko šolo za rokodelstvo. Nemški rokodelski institut bo vsa dosedanja prizadevanja v rokodelstvu združil in bo imel posamezne oddelke za narodno gospodarstvo, za trgovsko in tehnično vodstvo obrata, produkcije itd. Poleg tega bo imel laboratorije, delavnice za preizkušanje in učilnice. Ta gotovo prvi institut svoje vrste v Evropi ni namenjen za učence, ampak za mojstre in rokodelske učitelje. Za predsednika tega inštituta nameravajo imenovati predsednika rokodelske zbornice v Kölnu Welter-ja.

Tabele

in primeri za presojo in dimenzijoniranje železobetonskih konstrukcij.

Sestavil ing. Rudolf Škaf, oblastveno avtorizirani gradb. inženjer in profesor Tehniške srednje šole v Ljubljani. Založba in tisk tiskarne Maksa Hrovatina, Ljubljana, 1928, 40 strani.

Pod tem naslovom je izšla pravkar knjižica, ki bo brez dvoma zelo dobro došla vsem, ki se pečajo v gradbeni praksi z dimenzijoniranjem in z izvršitvijo vsakdanjih železobetonskih konstrukcij. Kakor avtor sam navaja v svojem predgovoru, je knjižica namenjena predvsem stavbenikom, zidarskim mojstrom in tehnikom za prakso ter tudi kot učni pripomoček za šolo. Delo vsebuje tabele za računanje plošč in nosilcev, rebrastih plošč, navadno armiranih stebrov, spiralno armiranih stebrov ter tabelo za ploščine okroglega železja. Med temi so zbrane vse one tabele, ki zadoščajo za presojo in dimenzijoniranje teh konstrukcij, brez katerih se ne gradi samo že skoraj najprimitivnejša zgradba. Tabelam so priključena navodila in primeri, ki na raznih konkretnih slučajih pojasnjujejo uporabo tabel; za mnoge primere so iz-

Statistika delavcev v državi.

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo po podatkih OUZD statistiko delavcev v državi. Po tej statistiki je znašalo število zavarovanih delavcev po pokrajinah:

Slovenija	116.585	11.—%
Hrvatska in Slav.	184.204	7.8%
Vojvodina	94.764	5.3%
Bosna in Herceg.	89.440	4.6%
Srbija	123.155	3.2%
Dalmacija in Črna g.	29.181	2.6%
Skupaj . . .	637.333	5.3%

Kakor se vidi, je v Sloveniji najboljše izvedeno socialno zavarovanje in je visoko nad državnim povprečjem. Mnogo slabše je izvedeno socialno zavarovanje na Hrvatskem, a komaj v početkih je v Srbiji, Dalmaciji in Črni gori.

Potrebno je, da bodo socialnega zavarovanja deležni tudi obrtniki in manjši trgovci in šele potem bo socialno zavarovanje izvedeno tako, kakor treba.

Kaj sme delati kovač in kaj ključavničar.

Neki ključavničar je bil ovaden velikemu županu, da je prekoračil svoj delokrog, ker je izdeloval kovinske vezi, sponke in vijake na stavbi, kar je vse kovaško delo.

Veliki župan je nato izdal odločbo, v kateri je tudi strogo opredeljeno, kaj spada v kovaško in kaj v ključavničarsko delo.

Po tej določbi se smatrajo kot kovaška dela ona dela, pri katerih gre predvsem za prvotno obdelovanje, kovanje, varjenje, kaljenje, upogibanje kovin in podobno. Ta dela se izvršujejo večinoma brez strojev in večinoma v toplem stanju.

V ključavničarsko stroko pa spadajo finejša dela (popravljanje ključavnic, okovja, kovinskih delov), dalje spajanje, vrtanje in piljenje in brušenje, torej

delani tudi armaturni načrti, tako da tudi v tem oziru nudijo navodila za vse ono, kar je potrebno za pravilno izvršitev s konstruktivne strani. Ob koncu so še podana načelna pravila za izvršitev železobetonskih stropov kakor tudi dopustne napetosti betona. Ker tabele upoštevajo že osnutek novih predpisov za betonske in železobetonske konstrukcije, kateri osnutek je bil odobren od Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, bi

bilo želeli, da bi segli vsi stavbeniki in zidarski mojstri čimprej po tej knjižici, ki jim bo prihranila pri konstruiranju železobetonskih konstrukcij mnogo truda in časa. Vsakdo, ki se bo hotel okoristiti s tem delom, bo hvaležen neumornemu avtorju za njegov trud in stremljenje, da je potom te knjižice napravil računanje enostavnih železobetonskih konstrukcij dostopno tudi širšemu krogu naših domačih stavbnih obrtnikov.

zapiranju obratov. Te določbe bodo enotne za vso državo.

Zaboljšanje prometa. Nov železniški most začno še letos graditi pri Zidanem mostu in bodo mogli potem voziti vlaki direktno iz Zidanega mostu proti Zagrebu. Dela so proračunana na 4 milijone dinarjev. Novi most bo gradila tvrdka Slavec. — Za razširjenje kolodvora v Subotici je dovoljen kredit v znesku 3,168.734 Din.

Razno.

Deputacija zveze hrvatskih obrtnikov je bila pri ministru trgovine dr. Mažuraniću in mu sporočila zahteve in želje hrvatskih obrtnikov. Zlasti je opozarjala, da se bo pri izdelavi obrtniškega zakona oziralo na položaj obrtnikov. Nadalje je deputacija poudarjala nujno potrebo temeljite organizacije obrtnega pouka. V Zagrebu naj bi se ustanovila posebna obrtniška šola. Končno je deputacija prosila g. ministra, da se pri dobavah ozira predvsem na domače obrtnike. Vse, kar je mogoče storiti doma, to naj se tudi izdela doma. G. minister je deputaciji obljubil, da se bodo vse te zahteve obrtnikov po možnosti uvaževale.

Gospodarsko ministrstvo. V zvezi z nameravano redukcijo ministrstev, katerih število naj bi se znižalo od 17 na 12, so nekateri gospodarski delavci predlagali, da se za gospodarsko ministrstvo združijo v eno samo gospodarsko ministrstvo. Ogrodje novega ministrstva bi tvorilo trgovinsko ministrstvo, s tem pa bi se spojila: ministrstvo za šume in rude, poljedelsko ministrstvo, ministrstvo za agrarno reformo in ministrstvo za javna dela. V vladnih krogih je bil ta predlog deloma simpatično sprejet in najbrže bo taka koncentracija gospodarskih ministrstev tudi izvršena. Seveda pa se to ne more zgoditi čez noč in za to novi proračun še predvideva staro število ministrstev.

Anketa o odpiranju in zapiranju obratov se je vršila pod predsedstvom ministra za socialno politiko dr. Drinkoviča v Zagrebu. Ankete so se udeležili zelo številni zastopniki delojemalcev in delodajalcev. Minister dr. Drinkovič je zelo obširno razložil namen in nalogo ankete ter zlasti poudaril, da so sedanje določbe o zapiranju in odpiranju trgovine nezadostne. Tudi ne gre, da bi bile določbe za podeželske kraje iste, ko v mestih. Sicer pa je g. minister naglašal, da treba najti zdrav sporazum. — Gospodarski krogi so za obrtniške obrate

zahtevali: osemurnik za težka dela ter v grafiki, sicer pa deseturnik. Določbe, ki veljajo v Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini, naj se razširijo na vso državo, to je, da smejo biti obratovalnice odprte 12 ur dnevno. Mali obrtnik, ki dela brez pomožnega osobja pa naj bo izvzet od vseh teh določil in njegov delovni čas si določi sam po svoji dnevni potrebi. — Tudi zastopniki delojemalcev so podali svoje stališče, ki pa je bilo čisto nasprotno onemu delodajalcev. Nasprotja so bila tako velika, da je bil vsak sporazum nemogoč in bo ministrstvo samo izdalo nove določbe o odpiranju in

Pocenitev električnega toka v Ljubljani. Upravni odbor mestne elektrarne je sklenil, da zniža do postavitve nove kolorične centrale ceno električnega toka tako-le: **za motorje** od 3 Din na 2 Din za kilovat uro; za pisarne in obratne prostore od 6 Din na 5.50; za zasebnike od 5 Din na 4.50 Din. Ko bo postavljena kolorična centrala bodo cene še nadalje znižane. Pozdravljamo sklep upravnega odbora, čegar načelnik je g. **Oreh**, kar najtopleje. Električna sila mora biti poceni, ker je le tako mogoč napredek naše industrije in obrta.

Vajeniška preizkušnja Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju se bo vršila 25. aprila 1929. Prijaviti se je v Zadrugi pisarni do 15. aprila 1929.

**Agitirajte in razširjajte
naš tisk vsepovsod!**

Obrtno kreditna zadruga

v Ljubljani

R. Z. X N. Z.

Pražakova ul. 3.

Sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopa računov, eskomptira menice itd. itd.

NAJBOLJ VARNA NALOŽBA DENARJA.**Kranjska hranilnica****v LJUBLJANI, ustanovljena l. 1820,**

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun in obrestuje nevezano po 5%, **vezano pa na daljšo dobo in višje zneske po 6%, 6½% in celo 7%.**

Dovoljuje kredite proti vknjižbi na prvem mestu in menična posojila. Hranilnica izposoja **domače hranilnike** za zbiranje malih vlog.

Za vloge pri Kranjski hranilnici jamči ljubljanska oblast z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Zunanjim vlagateljem se dajo na razpolago položnice poštne hranilnice, da morejo vlagati po pošti. Poslani zneski se lahko nalože na vložne knjižice, ki jih hranilnica hrani in izda o tem potrdilo.

Varno naložite svoj denar v

**VZAJEMNI
POSOJILNICI****V LJUBLJANI, POLEG HOTELA UNION**

Obrestovanje najugodnejše.

Posojila proti vknjižbi na posestva,
proti poroštvu i. t. d.

REMEC - COMP.

**LJUBLJANA - SHS
KERSNIKOVA ULICA št. 7.**

Prej

I. Bahovec nasl.

Tovarna na

**DUPLICI pri Kamniku
STOLARSTVO**

Upognjeno pohištvo.

Prešani furnirji za stole in mizarstvo.

Parketi. Rezani les.

Interurb. telefon:

Pisarna: Ljubljana 266. — Tovarna: Kamnik 4.

Telegrami:

Ljubljana Ingenieur Remec. — Kamnik Remec-Co.

**Mednarodna razstava Bruxelles 1925
odlikovanje Grand prix z zlato kolajno.**

**Za vsa elektrotehnična
dela in za nabavo „Radio“
aparatur in njihovih de-
lov se Vam priporoča**

JOŽE MARKEŽ

elektrotehnično podjetje
JESENICE ŠT. 54.

**Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani**

je edini slovenski
zavarovalni zavod, ki
zavaruje proti požarnim škodam
poslopja, premičnine in
poljske pridelke.

**Sprejema življenska zavarova-
nja v vseh kombinacijah.**